

6. *Пометун О.* Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН, 2002. – 136 с.

Левченко К. В. *Применение интерактивных методов обучения в изучении английского языка профессиональной направленности на первых курсах ВНЗ.*

Статья посвящена анализу теоретических и практических материалов о применении интерактивных методов обучения в изучении английского языка по профессиональному направлению. Рассмотрены принципы и технологии интерактивного обучения на первых курсах вузов.

Ключевые слова: *интерактивные технологии и методы обучения, изучение английского языка по профессиональному направлению.*

Levchenko K. V. *Interactive methods teaching application in learning English for professional purpose at first year of studying.*

This article is devoted to the analysis of the theoretical and practical material of interactive teaching methods application in teaching English for professional purpose. The principles and technologies of interactive learning at the first year of studying.

Keywords: *interactive technologies and methods of teaching, studying English for professional purpose.*

Лісковацька Х. М.

Комунальний заклад

“Харківська гуманітарно-педагогічна академія”

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЯК НАУКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

У статті проаналізовані роботи сучасних українських учених-компаративістів. Розглянуті їх визначення предмету і цілей порівняльної педагогіки як науки і навчальної дисципліни, її зв'язок з іншими науками, методи порівняльно-педагогічних досліджень, періодизація світової педагогічної компаративістики, а також етапи становлення вітчизняної порівняльно-педагогічної науки.

Ключові слова: *порівняльна педагогіка, компаративістика, методи порівняльно-педагогічних досліджень, періодизація.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

На сучасному етапі в Україні реформування освіти здійснюється в умовах глибокої суспільно-політичної та соціально-економічної кризи. Глибоке розуміння актуальних проблем освіти вимагає дослідження стану сучасної педагогічної компаративістики, а також творчого засвоєння й практичного застосування всього того, що увійшло до скарбниці вітчизняної та світової педагогічної думки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми.

Як свідчить огляд літературних джерел, розробкою питань порівняльної педагогіки займаються такі українські вчені, як: О. М. Галус, В. Кравець, Н. Лавриченко, Л. П. Пуховська, А. А. Сбруєва, О. В. Сухомлинська, І. Тараненко, Л. М. Шапошнікова тощо. Зазначені дослідники розробили науково-понятійний апарат порівняльної педагогіки як науки та навчальної дисципліни, дослідили історію її становлення та розвитку, а також розглянули погляди вітчизняних і зарубіжних колег.

Мета статті – проаналізувати зміст сучасних науково-педагогічних джерел з метою визначення стану порівняльної педагогіки як науки.

Об'єкт дослідження – процес становлення та розвитку української компаративістики.

Предмет дослідження – історія розвитку порівняльної педагогіки.

Виклад основного матеріалу. Порівняльна педагогіка – це самостійна галузь педагогічного знання, яка має свій предмет і свої специфічні завдання. Вона аналізує переважно у зіставлюваному плані стан, основні тенденції й закономірності розвитку педагогічної теорії та практики у різноманітних країнах, геополітичних регіонах й у глобальному масштабі, розкриває співвідношення загальних тенденцій і національної або релігійної специфіки, виявляє позитивні й негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду, форми та способи взаємозбагачення національних педагогічних культур, нарешті, встановлює межі “переносу” закордонного досвіду на вітчизняний ґрунт [3, с. 169].

Дослідження в галузі порівняльної педагогіки дозволяють отримати валідні національні дані у контексті міжнародних порівнянь; поглиблене розуміння відмінностей між системами освіти різних держав; доступ до міжнародної мережі експертів у галузі науки й освіти; конкурентоспроможні у світі моделі для оцінки національних феноменів в освіті; підготовку національних груп спеціалістів для проведення оглядових досліджень у сфері порівняльної педагогіки тощо.

Це вимагає широкого використання даних, які нагромадилися в інших сферах наукового знання, зокрема: філософії та економіки освіти, правознавстві, політології, психології, соціології, історії, демографії, культурології, менеджменті тощо. Більшість представників зарубіжної педагогіки висувають на перший план і вважають суттєвим зв'язок компаративістики лише з однією суспільною наукою, а не їх комплексом. Так учені спираються на: історію (Н. Хенс, Ф. Шнейдер); соціологію (Дж. Берей, А. Казаміас); філософію (Е. Лаурейс); економіку (Ф. Едлінг) [7, с. 23].

Одним із найбільш складних теоретичних положень компаративістики є визначення предмета науки, тобто аспектів, що підлягають вивченню у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах.

Як свідчать дослідження, в зарубіжній практиці предметом компаративістики визнають: встановлення регулярних взаємозв'язків між освітніми інституціями, найпоширенішими в певному соціальному та історичному вимірі колективними педагогічними уявленнями та педагогічними практиками з метою їх подальшого аналізу та концептуалізації (Юрген Шрівер); аналіз та інтерпретація політики й практики в галузі освіти в різних країнах та культурах (Джозеф Лоурейс); вивчення педагогічних феноменів і фактів у їх зв'язку із соціальним, політичним, економічним і культурним контекстом, регіонах, континентах та у світовому вимірі з метою кращого розуміння унікальності національних систем освіти, а також усвідомлення оптимальних шляхів удосконалення (Хенк Ван Даел); дослідження споріднених педагогічних течій, ідей, практик в інтернаціональному вимірі з метою їх компаративного аналізу та теоретичних узагальнень. (Фрідріх Шнейдер); пошуки та знаходження істини у результаті порівняльного аналізу структур педагогічних явищ (Г. Рьорс); планування та прогнозування освіти за окремими країнами та групами держав (Б. Холмс) [5; 7].

Б. Л. Вульфсон наголошує, що предметом порівняльно-педагогічного дослідження може бути освітня система однієї зарубіжної країни. Однак, це лише перша сходинка в компаративістиці, на якій виявляється неповторна національна своєрідність. Наступна сходинка – дослідження, побудовані на бінарних (парних) зіставленнях. Порівнюються, яка правило, вітчизняна система із зарубіжною, або системи двох зарубіжних країн.

Білоруська дослідниця В. А. Капранова підкреслює: освітні системи в усьому розмаїтті їх виявів становлять предмет даної науки [2, с. 8].

Аналіз та узагальнення праць відомих українських педагогів дозволяють стверджувати, що предметом порівняльної педагогіки є : стан, тенденції та закономірності розвитку освіти на глобальному, регіональному та локальному рівнях, порівняння

міжнародного та вітчизняного педагогічного досвіду з метою взаємозбагачення національних освітніх культур; вивчення й аналіз подібних та відмінних рис й тенденцій у галузі виховання та освіти, визначення перспектив їхнього розвитку; дослідження функціонування і розвитку освітніх систем у різних країнах шляхом порівняння; компаративізм (порівняння) й узагальнення.

Не менш важливими у системі методологічних аспектів компаративістики є її завдання. У науковій літературі можна знайти чимало спроб визначити завдання компаративістики як науки: збирання та класифікація інформації щодо освітніх систем, управління та фінансування, нормативно-законодавчої бази і тлумачення її з урахуванням культурно-історичних витоків, економічних, технологічних, релігійних і філософських чинників (Дж. Лоурейс); виявлення чинників, які найістотніше впливають на освітні процеси (Фрідріх Шнейдер); сформулювати позитивне ставлення до "іншого", "інакшого" (Донателла Паломба); сприяти утвердженню справедливості, загальнолюдських цінностей, поваги до культурного розмаїття, толерантності й кращого взаєморозуміння між людьми у світі (Ален Мішель) [5, с. 17-23]; консультувати уряд у визначенні шляхів адаптації обраної шкільної політики, допомогти досягнути поставлених цілей оптимальними засобами, передбачити наслідки обраної політики (Б. Холмс) [7, с. 24].

Російський дослідник Б. Л. Вульфсон серед задач сучасної порівняльної педагогіки виділяє: аналіз розвитку всіх ланок системи освіти, аналіз національних систем педагогічної освіти та стану вчителя у суспільстві та школі; вивчення діяльності міжнародних організацій; аналіз теоретичних конструкцій, що лежать в основі реформ організації та змісту навчально-виховної діяльності освітніх закладів у країнах світу; зіставлення систем виховання й соціалізації молоді у різних державах; вивчення проблем, пов'язаних з організацією й управлінням освітою [1].

На думку В. А. Капранової, порівняльна педагогіка повинна виконувати наступні функції: інформаційно-аналітичну функцію, яка полягає у зборі, обробці, систематизації та аналізі інформації про розвиток освітньої практики за кордоном; акумулятивну функцію, що передбачає подальшу роботу з першоджерелами, поглиблений аналіз зібраних матеріалів. На перший план виходить вивчення позитивних і негативних аспектів зарубіжного досвіду, виокремлення загальних, регіональних і локальних тенденцій розвитку освітніх систем і ланок; корекційна функція дає можливість на основі зіставлення закономірностей і тенденцій розвитку національної системи освіти із зарубіжними аналогами спрямовувати й коректувати її розвиток за допомогою рекомендацій, розроблених для органів управління системою освіти; координуюча функція – це встановлення контактів і зв'язків між спеціалістами й установами освіти, обмін досвідом, вироблення загальних підходів, що полегшує інтеграцію національної системи освіти у світовий освітній простір; прогностична функція дозволяє планувати розвиток національної системи освіти з урахуванням світових тенденцій і національних особливостей; вибірково-адаптивна функція передбачає засвоєння позитивних напрацювань, форм і методів переносу в національну систему освіти, меж можливого використання [2, с. 14].

Порівняльна педагогіка використовує різні методи дослідження. Аналіз публікацій вітчизняної (Галус О. М., Лавриченко Н., Сбруєва А. А., Сухомлинська О. В., Тараненко І.) та зарубіжної наукової літератури свідчить, що останнім часом кількість методів порівняльно-педагогічних досліджень значно зросла. Адже, як зауважував ще на початку ХХ століття швейцарський компаративіст Созер-Хелл, порівняльний аналіз не зводиться лише до вивчення й опису зарубіжної системи [8, с. 17].

Якщо раніше під час проведення порівняльно-педагогічних досліджень спеціалісти використовували один або кілька методів, то зараз для більшості досліджень характерне застосування цілого комплексу методів. Велика частина досліджень будується за наступною схемою: опис і класифікація педагогічних фактів – інтерпретація й аналіз –

попередній порівняльний аналіз – синхронне порівняння за попередньо розробленими критеріями з метою перевірки припущень [2, с. 14].

Порівняльна педагогіка використовує не лише методи педагогіки, але як науки міждисциплінарна – весь арсенал методів суміжних з нею наук, зокрема наступних: описовий метод передбачає опис зовнішніх ознак, рис, характеристик педагогічних явищ. Вимагає точності, об'єктивності, систематизації фактів, накопичення необхідної інформації для аналізу; статистичний метод – це аналіз, інтерпретація, оцінка кількісних показників і даних, що стосуються системи освіти та інших педагогічних явищ; історичний метод допомагає проаналізувати особливості розвитку системи освіти в цілому або її окремої ланки, типу освітнього закладу, педагогічної проблеми. Дозволяє глибше вивчити стан проблеми за допомогою виявлення її першопричин, історії; соціологічний метод дає оцінку відповідності організації освіти вимогам суспільства на певному етапі розвитку; порівняльний метод виявляє подібні й відмінні риси освітніх систем, загальні та часткові закономірності, тенденції розвитку [2, с. 13-14].

Українська дослідниця І. Тараненко виокремлює такі методи порівняльно-педагогічних досліджень: інформативний і описовий (виявлення і систематизація матеріалу, що цікавить дослідника); структурний метод (вивчення процесу формування педагогічної системи в цілісному вигляді, з урахуванням її еволюції основних принципів, джерел та ієрархії цінностей); соціологічні методи: використання статистичних даних (визначення відносних кількісних показників проблем, що вивчаються: фінансування та витрати на освіту, загальна кількість учнів, навчальних закладів різних типів тощо); запитальники (служать для уточнення деяких незрозумілих моментів як у теорії освіти, так і в практичній реалізації); інтерв'ю (запитальники, у яких будь-яка відповідь викликає контрзапитання); аналіз документів (використовується для уточнення змісту даних про педагогічні явища, факти тощо); функціональний аналіз (освіта як соціально-культурний феномен у всіх його численних історичних виявленнях. Порівнюються не окремі категорії чи явища, порівняння будується на розв'язанні проблеми, аналізується, як певні педагогічні системи розв'язують її) [8, с. 18-21].

Використовуючи ці методи можна отримати оптимальні результати будь-якого порівняльно-педагогічного дослідження.

Окрім того, виділяють методи математичного та статистичного оброблення даних, системний і структурний методи, конструктивно-генетичний метод і порівняльний.

Аналіз науково-педагогічних праць підводить до висновку, що методологічну основу порівняльно-педагогічних досліджень складають підходи: цивілізаційний (освітній процес розглядається з матеріальних, політичних, культурних, наукових або релігійних позицій); антропологічний (освітній процес розглядається з позицій людини, її потреб); синхронний (просторове розгортання освітнього процесу у співвідношенні з іншими регіонами); діахронічний (просторове розгортання освітнього процесу у співвідношенні різних культурно-історичних циклів у межах однієї цивілізації).

До сьогодні актуальним залишається питання про періодизацію розвитку порівняльної педагогіки, яке намагалися висвітлювати як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. В Енциклопедії з порівняльної педагогіки та національним системам освіти наводиться наступна періодизація розвитку педагогічної компаративістики, запропонована американськими вченими Г. Ноа та М. Екстейном.

Перший етап – донауковий – тривав до XIX століття. Час педагогічних мандрівок, коли, повернувшись із далеких країн в усній або писемній формі розповідали про культуру, традиції та звички інших народів, їх системі виховання.

Другий етап (перша половина XIX – 80-ті роки XIX століття) пов'язаний з іменем М. А. Жульєна Паризького, який першим серед європейців вказав на необхідність збирання інформації про системи освіти інших країн і ввів до наукового обігу термін “порівняльна педагогіка”.

Третій етап (кінець XIX – початок XX століття) характеризується появою міжнародних організацій, що займаються порівняльно-педагогічними дослідженнями.

Четвертий етап (перша половина XX століття) відзначається інтенсивною розробкою методологічних основ порівняльної педагогіки.

П'ятий період (друга половина XX – початок XXI століття) вважаються періодом посилення зв'язків порівняльної педагогіки з іншими науками (філософією, історією, соціологією), широкого використання їх методів у педагогічно-порівняльних дослідженнях [2, с. 9-10].

Португальський учений Антоніо Новоа, вивчаючи історію порівняльної педагогіки як самостійної науки, виділяє чотири етапи розвитку компаративістики:

Перший етап розпочався 1880 року і відзначався утвердженням реформаторських ідей. “Вчитися на досвіді інших” – головний принцип тогочасних досліджень.

Другий етап бере початок у 20-х роках і триває до 50-х років XX століття. У цей період педагогічна компаративістика розглядається як наука, що може зробити значний внесок у справу боротьби за мир та міжнародне співробітництво.

Третій період припадає на 60-ті роки XX століття. Характерною його ознакою стала амбівалентність, адже, з одного боку, порівняльна педагогіка розвивалась у практично-прикладному напрямі, сприяючи розбудові національних освітніх систем, а з іншого – посилювалася її теоретична й методологічна база завдяки використанню наукових досягнень суміжних наук.

Сучасний період починається з 2000 року. Головною рисою його є вплив глобалізаційних процесів на порівняльно-педагогічні дослідження [5, с. 18].

Група радянських учених (Соколова М., Родіонов М., Кузьміна О.) запропонувала свій варіант періодизації розвитку порівняльної педагогіки:

Перший етап (кінець XVIII ст. – 1917 р.) Опис, аналіз і критика зарубіжного шкільного досвіду з точки зору можливості його використання у розвитку національної школи з урахуванням та зі збереженнями її особливостей були предметом дослідження багатьох видатних педагогів XIX століття. Наприкінці століття визначились деякі теоретичні основи та практичні завдання порівняльної педагогіки: збір, обробка та публікація матеріалів зарубіжного педагогічного досвіду, виявлення позитивних рис різноманітних систем освіти з метою запозичення корисного досвіду для вдосконалення вітчизняної системи навчання та виховання.

Другий етап (1917р. – 1945 р.). Створюються регіональні та міжнародні науково-дослідницькі організації, періодичні видання: “Education Yearbook” (США), “Zeitschrift für Erziehungswissenschaft” (Німеччина), “Annuaire internationale d'éducation et de l'enseignement” (Франція). Практикуються наукові конференції та семінари, закордонні відрядження, міжнародні зустрічі та інші форми вивчення зарубіжної школи. Порівняльно-педагогічні дослідження набувають цілеспрямований характер: аналіз просвітницької роботи ведеться з урахуванням культурно-історичних та соціально-економічних окремої країни.

Третій період (з 1945 року). Поширюється вивчення порівняльної педагогіки як навчальної дисципліни в коледжах та університетах, розширюються межі порівняльно-педагогічних досліджень, збільшується кількість друкованих праць, що висвітлюють найсучаснішу інформацію у сфері освіти, обмін документацією та іншими матеріалами тощо [7, с. 9-20].

Узагальнивши погляди сучасних українських компаративістів (Галус О. М., Лавриченко Н., Сбруєва А. А., Сухомлинська О. В., Тараненко І.), можна виділити такі основні історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки:

Перший період – класичний, або передісторичний, тривав з найдавніших часів до XIX століття. Доба педагогічних мандрівок.

Другий період тривав упродовж XIX століття і мав назву “період запозичень”, або

описовий період. Характеризується виникненням і розвитком порівняльної педагогіки як самостійної галузі педагогічного знання.

Третій період тривав до Другої світової війни. Він вважається початком наукових досліджень у галузі порівняльної педагогіки. На цей час припадає створення інституційної бази в галузі порівняльної педагогіки.

Четвертий період (1950 – 70-ті роки ХХ століття) характеризується активізацією розвитку методології науки.

П'ятий (сучасний) період розвитку порівняльно-педагогічних досліджень почався у 80-ті роки ХХ століття. Це час теоретичних змагань (за Д. Вілсоном). Головною особливістю цього періоду є розширення об'єкта дослідження.

Варто відзначити, що на сучасному етапі розвитку суспільства увагу вітчизняних педагогів привертають проблеми європейської інтеграції в освітній галузі, входження України в Болонський процес, стан педагогічної та професійної освіти у різних країнах тощо [6, с. 28-29]. Відзначимо, що у країнах, де інтеграція набула великих масштабів, формуванню цього процесу часто чиниться опір, оскільки національна своєрідність освітньої системи вважається головним атрибутом державного суверенітету та культурної самобутності. Знаходимо підтвердження цьому і в документах Європейського Союзу. Зокрема, 1995 року ним була створена "Біла книга" з питань освіти, в якій відзначається актуальність пошуків загальноєвропейських інваріантів, але разом з тим підкреслюється, що завдання інтеграційних органів – "не створення єдиної моделі та обов'язкових правил, а скоріше визначення на основі дискусій областей співпраці та прийнятних для всіх рішень нагальних проблем" [1, с. 88].

Сьогодні вітчизняна педагогічна компаративістика активно розвивається.

2005 року А. А. Сбруєва видала підручник "Порівняльна педагогіка", у якому розкриває зміст порівняльної педагогіки як галузі наукових знань, провідні чинники розвитку освіти в сучасних умовах, стан і перспективи розвитку освіти в різних країнах, реформування освітніх систем шляхи стандартизації та диференціації освіти, особливості соціалізації особистості тощо.

2007 року колективом викладачів Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди підготовлений "Курс лекцій порівняльної педагогіки", у якому розкрито широке коло теоретичних питань, пов'язаних з компаративістикою як наукою, її місцем у системі інших педагогічних наук, а також викладено загальні тенденції розвитку освітніх систем країн Сходу та Заходу тощо.

Розв'язанням педагогічно-порівняльних проблем займається Пуховська Людмила Прокопівна, яка веде активну міжнародну діяльність. Бере активну участь у міжнародних заходах з проблем освіти в Україні та світі: роботі міжнародної професійної організації Європейська Асоціація Педагогічної Освіти, щорічних педагогічних читаннях, конференціях, дослідницьких проектах; працює на міжнародних конференціях та зустрічах: ЮНЕСКО (1994), Рада Європи (1996), Асоціація вчителів Європи (2000, 2001, 2005), Центрально-східний клуб професійного навчання вчителів (1996, 2000). Залучена до проекту Світового Банку "Рівний доступ до якісної освіти" як національний експерт-розробник (субкомпоненти "Навчання викладачів", "Підвищення кваліфікації викладачів").

Внесок у розвиток вітчизняної компаративістики зробили також українські вчені: В. Кравець, Н. Лавриченко, О. Сухомлинська, І. Тараненко тощо.

Висновки. Проаналізувавши зміст сучасних науково-педагогічних джерел з метою визначення стану порівняльної педагогіки як науки, автор дійшов висновку, що сутність, функції, завдання, історичні періоди розвитку компаративістики в системі педагогічної науки та інших галузях знань чітко визначено. Проте, недостатньо розробленим залишається питання щодо становлення порівняльної педагогіки як науки в окремих регіонах нашої країни, це і визначило подальшу тему нашого дослідження.

Використана література:

1. Вульфсон Б. Л. Сравнительная педагогика в системе современного научного знания / Б. Л. Вульфсон // Педагогика. – 1998. – № 2. – С. 79-89.
2. Капранова В. А. Сравнительная педагогика. Школа и образование за рубежом : учебн. пособие для студ. пед. специальностей учреждений высш. образования / В. А. Капранова. – Минск : Новое знание, 2004. – 221 с.
3. Энциклопедия профессионального образования. – М. : АПО, 1999. – Т. 3. – С. 169.
4. Курс лекцій з порівняльної педагогіки : навч. посіб. / [С. В. Білецька, В. М. Білик, А. Г. Відченко та ін.] ; за заг. ред. : Г. В. Троцько ; Харк. Нац. пед.ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ХНПУ, 2007. – 263 с.
5. Лавриченко Н. Методологічні аспекти порівняльно-педагогічних досліджень / Н. Лавриченко // Шлях освіти. – 2006. – № 2. – С. 17-22.
6. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка / А. А. Сбруєва. – Суми : ВТД “Університетська книга”, 2004. – 320 с.
7. Соколова М. А. Сравнительная педагогика: Курс лекций для пед. ин-тов / М. А. Соколова, М. Л. Родионов, Е. Н. Кузьмина. – М. : Просвещение, 1978. – 192 с.
8. Тараненко І. Методи порівняльно-педагогічних досліджень / І. Тараненко // Шлях освіти. – 2001. – № 2. – С. 17-21.

Лисковацкая К. М. Содержание и структура сравнительной педагогики как науки на современном этапе развития общества.

В статье проанализированы работы современных украинских ученых-компаративистов. Рассмотрены их определения предмета и целей сравнительной педагогики как науки и учебной дисциплины, ее связь с другими науками, методы сравнительно-педагогических исследований, периодизация мировой педагогической компаративистики, а также этапы становления отечественной сравнительно-педагогической науки.

Ключевые слова: сравнительная педагогика, компаративистика, методы сравнительно-педагогических исследований, периодизация.

Liskovatskaja K. M. The Maintenance and structure of comparative pedagogics as sciences at the present stage of development of a society.

In article works of modern Ukrainian scientists-comparativists are analysed. Their definitions of a subject and the purposes of comparative pedagogics as science and a subject matter, its communication with other sciences, methods of rather-pedagogical researches, a periodization world pedagogica comparativists, and also stages of formation of a domestic rather-pedagogical science are considered.

Keywords: comparative pedagogics, comparativistscs, methods of rather-pedagogical researches, a periodization.

Ніколаєнко В. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена проблемам розробки моделі професійно-орієнтованого навчання російської мови як засобу професійного спілкування у процесі професійної освіти студентів нефілологічного профілю.

Ключові слова: професійно-орієнтоване навчання російської мови як іноземної, російська мова як іноземна, міжпредметна координація, методи і засоби навчання, проблеми викладання, текстосистема спеціальності.

Останнім часом у дослідженнях все частіше піднімається питання про необхідність модернізації змісту навчання іноземних мов, що обумовлено зміною специфіки соціальної